

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

Академик Т.Тәжібаевтың 106-жылдығына арналған жыл сайынғы «Тәжібаев оқулары» аясындағы «МӘНГІЛІК ЕЛ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯ ҒЫЛЫМЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАЙ-КҮЙІ» атты халықаралық ғылыми-әдістемелік конференцияның МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-методической конференции
«СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ
НАУКИ В КАЗАХСТАНЕ В УСЛОВИЯХ «МӘНГІЛІК ЕЛ»,
проводимой в рамках ежегодных Тажибаевских чтений и
посвященной 106-летию академика Т.Тажибаева

International Scientific and Methodical Conference
"CURRENT STATE OF PSYCHOLOGICAL SCIENCE IN
KAZAKHSTAN IN CONDITIONS OF "MANGILIK EL"
Dedicated to 106th Anniversary of academician T.Tazhibaev
within a framework of the annual Tazhibaevs' readings

Алматы
23 ақпан, 2016 ж.

Жубаназарова Н.С., Токсанбаева Н.К., Коляева М.В. Психолого-педагогические особенности совместно-диалогической деятельности при изучении иностранного языка	178
Болтаева А.М., Қанбаева А., Глеуконова Г., Түстікбаева Ж.М. Жасөспірімдер арасындағы суицид мәселесі	181
Исатаева Б.Б., Байсеркешова А.М. Жасөспірім психологиясы және жағымсыз әдеттері	185
Қарабалина А.А., Бейжігітова Ж.М. Отбасында психологиялық қарым – қатынастың қалыптасуы	187
Исатаева Б.Б., Рахметова А.А. Невроз кезіндегі жеткіншектердің мінез-құлық ерекшеліктері	189
Тауымшова Р.Е., Нәкеш А.А. Жеткіншектерді қылмысқа итермелеуіні психологиялық факторлар	190
Болтаева А.М., Жұбаназарова Н.С., Адилова Э.Т., Жолдасова М.К., Сахыбаева А. ЖОО инновациялық оқыту технологияларын пайдалану арқылы студенттердің белсенділігін арттыру	193
Қунабаева М.Н., Абдильданова С.К., Заваякая Г.А., Аденова А.К., Дайрабаева М.С. Влияние музыки на психическое состояние человека и традиции музыкального образования в Казахстане	197
Болтаева А.М., Болат А., Хамза Н., Тергуші тілғасының әлеуметтік-психологиялық ерекшеліктері	201
Токсанбаева Н.К., Жубаназарова Н.С., Борбасова Г.Н. Студенттің психикалық қасиеттерін дамытуға қарым – қатынастың әсерін талдау	205
Бердибаева С.К., Гарбер А.И., Бузаубакова К.Ж., Бердибаев С.К., Кабылбекова М.Н., Меркибай М.Т. Дуальное профессиональное образование как ключ к профессиональной карьере (на примере Германии)	209
Абжалов С.У. Дінтану саласында сапалы мамандарды даярлаудың өзекті мәселелері	212
Атымтаева Б.Е. Білім берудегі инновациялық технологияларды пайдалану ерекшеліктері	216
Бейсенов Б., Абжалов С.У. Қазақстандағы дінтануды оқытудың өзекті мәселелері	219
Насимова Г.Ө., Омарғазы Е. Студенттің ғылыми-зерттеу іскерлігі мамандарды даярлаудың сапасын көтеру факторы ретінде	224
Бердибаева С.К., Гарбер А.И., Сарыбекова Ж.Т., Бузаубакова К.Ж., Булатбаева А.А., Омирбекова Г. Актуальные проблемы дуального образования (на примере Германии)	228
Оналбеков Е.С., Аслан А. Профориентационная деятельность социального педагога: отечественная и зарубежная практика	232
Халикова Ш.Б., Мекебаева М.А. Особенности методики преподавания в докторантуре PhD	237
Бесканова Ж.С. Мүмкіндігі шектеулі балалардың отбасымен әлеуметтік-педагогикалық жұмыс жүргізудің ерекшеліктері	240
Джумажанова Г.К., Қызырова А.А. Өзіндік жұмыс студенттің оқу және ғылыми танымын ұйымдастырудың құралы ретінде	242
Қунашова Н.А., Джумажанова Г.К. Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмыстарының орындалу бағыты	246
Мекебаева М.А., Халикова Ш.Б. Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастырудағы мәселелер	250
Хисина Г.И., Сабирова Ж.Н. Педагог имиджін қалыптастырудың жолдары	253
Ким Л.М. Дистанционное обучение: особенности и актуальность внедрения	255
Мухатаева Д.И. Психолого-педагогические аспекты активизации творческой	

деятельности студентов в образовательной среде вуза	259
Өмірбекова Ә.Ө. Студенттің өзіндік жұмысы сапалы білім негізі	263
Кенжебаева Қ.С. Болашақ педагогтарда әлеуметтік интеллекттің дамытуында басты бағыттары	266
Мухитдинова А.Т., Акболат Д.Е. Классификация инновационных методов в преподавании политических дисциплин	270
Салдакасова З.М. Социально-педагогические технологии работы с детьми «группы риска» в организации образования	274
Буркигбаева А.А. Технология арт-терапии по профилактике агрессивного поведения подростка в организации образования	280
Дубровская Е. Стратегии совидающего поведения с детьми «группы риска» в деятельности социального педагога	284
Жаназарова З.Ж., Нурбекова Ж.А. Опыт постановки проблемы гендерного подхода в социальной работе	288
Мукашева А.Б. Психолого-педагогическая компетентность преподавателя высшей школы как основа разрешения сложных педагогических ситуаций	291
Абжалов С.У., Әбуов Т. Ханәфи мәзһәбіндегі иҗтиһад жасаудың әдіснамалық негіздері	296
Абжалов С.У., Омаров Н. Ислам өнеріндегі араб каллиграфиясын оқытудың ерекшеліктері	300
Бияздықова К.Ә. Заманауи білім беруде инновациялық және интерактивті тәсілдерді қолдану	305
Кенесов А.А. Студенттермен өзіндік жұмыс жүргізудің әдістері	309
Телепова Ұ.Б., Ахиаев Ә.А. Ұлтаралық қатынас мәдениетін қалыптастырудың мәні мен мазмұны	317
Сейсебаева Р.Б. Инновационные технологии в преподавании политологии	315
Ибасарова Ф.Д., Салдыбекова А.Ж. К проблеме повышения профориентационной работы в системе взаимодействия школы и вуза	319
Салибеков Е.Ө., Рахимбеков К.Е., Қосбатырова Н.Б. Дәріс оқудағы жаңа технологияларды пайдалану	322
Рахимбеков К.Е., Салибеков Е.О. Методы воспитания, характерные для Университета	326
Әрниова Б.А., Жолтаева К.Ж., Махмудова С.Л. «Өзін-өзі тану» пәні мұғалімінің сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыруда интерактивті оқыту әдістерін қолданудың тиімділігі	328
Нохаева М. Оқушылардың тұлғалық дамуына ауыл мектебіндегі әлеуметтік қолдау жолдары	332
Абдижаппарова А.А. 5-6 жастағы балалардың ойлау қабілеттерін ойын арқылы дамыту	335
Шәбден М.Б. «Теориялық және қолданбалы саясаттану» пәні бойынша семинар сабақтарын жүргізудің әдістері	337
Салтова Н.А. Академическая политика в преподавании курса «Методы исследования в политической науке»	340
Жұбаназар Г.С. Салу есептерін шығаруда инновациялық технологияларды қолданудың тиімділігі	343
Әлқожаева Н.С. Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандарын даярлаудағы қызығаттылық тұғыр	347
Борбасова Қ.М. Қазақстан жастарының діни сауаттылығы және білімі	352
Рыбекова Ш.С. Исследовательская работа как средство формирования творческой деятельности студентов	358
Жұмағұлова Г.Ш., Сапарбаев М., Мурзагулова М.Д. Профессор Ш.Әлжанов - болашақ педагог-психологтарды кәсіби дайындаудың маңыздылығы	361

проценттік негізде анықтауға болады. Мысалы, бірінші партия-10 дауыс, екінші партия-20 дауыс, үшінші партия-5 дауыс т.с.с. немесе проценттік үлгіде дауыс бөрілулердің санына орай бірінші партия-10%, екінші партия-25%, үшінші партия-65% т.с.с.

Сайлау комиссиясы кенесуге кеткенде, сайлаушылар мен келген қонақтар үшін бір-екі концерттік номер ұйымдастыруға болады. Бұл ұйымдастырушылардың еркіне байланысты. Кезеңнің ұақыты 5-10 минут.

Алтыншы кезең-дауыс берудің қорытындысын жариялау. Қорытынды кезеңде дебатты жүргізуші адам сайлаудың қорытындысын жариялағандықтан бұрын отандық және шетелдік бақылаушылардың, БАҚ өкілдерінің пікірлерін тыңдайды. Олар сайлаудың өту барысына өздерінің бағаларын береді. Сонымен қатар exit-roll қорытындысын жариялайды. Exit-roll-ды жариялаудың мақсаты берілген дауыстардың ара-қатынасын анықтау. Exit-roll-ды жүргізу немесе жүргізуші ұйымдастырушылардың өз еркінде.

Алтыншы кезеңде сайлау комиссиясының төрағасы жарамсыз бюллетендердің санын айтады және дауыс берудің қорытындысын жариялап жетіске жеткен партиялардың немесе үміткерлердің есімдерін айтады. Соңында құттықтау айтылып сайлаудың аяқталғандығы жарияланады. Кезеңнің ұақыты 10-15 минут.

Жалпы алғанда, қазіргі Қазақстандық саяси тәжірибеде, қазақстандық қоғамды модернизациялау мен демократизациялауда, азаматтық қоғамды қалыптастыру мен саяси тұрақтылықты қамтамасыз ету сияқты мәселелік сұрақтарды талқылау барысында интерактивті оқытудың әдістері өздерін ақтап шықты. Студенттердің білім деңгейін тексеру барысында, алынған әдістер негізінде сабақ өткізу дәстүрлі әдістерге қарағанда үлгерім пайызын арттырады. Сондықтан, инновациялық технологиялар, студентке сапалы білім беру мен тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру үшін ғана емес сонымен қатар, саясаттану бөлімін бітірушілердің бәсекелестігін қамтамасыз ету үшін жетілдіріліп отырады.

Әдебиеттер

1. Вавилова Л.Н., Панина Т.С. Современные способы активизации обучения. - М.: Академия, 2008. - С.17.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е. С. Полат. — М.: Издательский центр «Академия», 1999—2005.

Ұ.Б. Төлепова
Ө.А. Ахтаев

ҰЛТАРАЛЫҚ ҚАТЫНАС МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МӘНІ МЕН МАЗМҰНЫ

Қоғамымыз барлық салаларында болып жатқан әлеуметтік-экономикалық және саяси өзгерістер, ұлтаралық қасымның көріністерімен сипатталатын қазіргі кездегі елдегі жағдай жас ұрпақта ұлтаралық және этносаралық қатынас мәдениетін қалыптастыру міндетін алдыға қойып отыр. Ә.Н. Назарбаев әлем және азаматтардың әріптестігі мен үйлесімділігін сақтау маңыздылығын әрдайым атап көрсетеді. Өз еңбектері мен жұмыстарында Президент осы тақырыпты атап көрсетеді. Этникалық мәселелерді қамтитын мәселелердің маңызды аспектілерін бөліп қарастыруға болады. Тәуелсіз қазақстанның басты приоритеттерінің бірі ұлтаралық келісім сақтау саясаты болып табылады. Оның ойынша, «Біз барлығымыз – жай тұрғындар емеспіз, біз Қазақстан Республикасының азаматтарымыз! Бейбітшілікті тағдап отырғын өз мемлекетімізді мұқият

тұрмаймыз керек... республика басшылығы ұлттық келісім саясатын нақты және соңына дейін ұстанатын» [1].

Ұлтаралық қатынас мәдениетінің негізін анықтау «қатынас мәдениеті» ұғымын ұлттық мәдениет, қатынас мәдениеті, ұлтаралық және этносаралық қатынас мәдениеті дегендерін өзара байланысын қарастырамыз.

В.В. Соколова «ұлтаралық қатынас мәдениетін «қатынас мәдениетімен» бірге, әрбір ұлттың қатынас мәдениеті ұлттық өзіндік ерекшеліктердің негізінен тұрады» - деп қарастырады.

Б.Т. Лихачев «қатынас мәдениеті» ұғымына өте көлемді мазмұндама береді. Оған келесілерді қосып: білімділік, рухани байлық, ойлаудың дамуы, әр түрлі өмір салттарындағы құбылыстарды түсінуге қабілеттілік, қатынас формалары, типтері, әдістерінің әр түрлілігі және оның эмоционалдық, эстетикалық модификациясы, тәзімділігі, қарым-қатынастың негізі, қатынас субъектілерінің өзара сенімі; психологиялық түсіну деңгейі оның нәтижелері, іс-әрекетті стимулдау»- дейді [2].

М.С. Қатанның еңбектерінде «адамның қатынас мәдениетін басқа адамдармен қатынасы процесіндегі тұлғаның қалыптасу процесі ретінде қарастыруға болады» деген пікір білдіреді. Осы көзқарасты Г.М. Андреева, А.А. Бодалева, Л.П. Буева, А.И. Донковцев, И.С. Кон, Р.Л. Кричевский, Б.Ф. Ломов, Б.Д. Парыгин және т.б. қолдайды. Қатынас арқылы адам өзінің дүниетанымын кеңейтеді, интеллектуалды дамытады, мәдениеттің құндылықтарын меңгереді.

Қатынаста адамдардың қоғамдық байланыстары анықталады. Адамның кез-келген қылықтары мен қатынастары (экономикалық, саяси, құқықтық, ұлтаралық және т.б.) мәдениетті түрлі адамдардың бір-бірімен қарым-қатынастары арқылы жүзеге асады. Қатынас арқылы адамдардың әрекеттерінің тұтастығы пайда болады. Жеке адамдардың арасындағы қатынас әлеуметтік топтардың (топтар мен ұлттардың) қарым-қатынасына әзірделген. Сондықтан жеке адамдардың нақты өмірдегі қарым-қатынасы көбіне таза үлгіде көрінбей, тоңыштық және ұлттық болып ұлтаралық қатынастармен ұштасып жатады.

«Ұлтаралық қатынас мәдениеті» ең алғаш Т.Ю. Бурмирова және О.А. Дмитриев еңбектерінде қарастырылды [3]. Зерттеуші ғалымдардың ойынша, «ұлтаралық қатынас мәдениеті - қоғамның рухани өмірінің, оның мәдениетінің бөлігі» деп идеялық - саяси, адамгершілік, эстетикалық құндылықтардың жиынтығы ретінде түсіндіреді.

Ал И.И. Серова ұлтаралық қатынас мәдениетін «тұлғаның саяси мәдениетінің бөлігі» ретінде қарастырса, В.Сустанов ұлтаралық қатынас мәдениеті «интернационалдық сана мен мінез-құлықтың» бөлігі ретінде болып, «әр түрлі ұлттар, этностар адамдары арасында жақсы қатынастарды орнату әдісі» десе, И.И. Серованың пікірінше «ұлтаралық қатынас мәдениетін тәрбиелеуде адам басты өндірістік күш болып табылады, ол қандай да бір деңгейде материалдық өнімнің дамуына әсер етеді» деп дәлелдейді және ұлтаралық қатынас мәдениетінің құрылымына келесілерді қосады:

- 1) заң арқылы жасалған, әр түрлі ұлт өкілдерінің өзара қатынастарын реттейтін және барлық қоғам мүшелері орындауға міндетті нормативті талаптар;
- 2) күнделікті қарым-қатынас үрдісінде қалыптасқан, әр түрлі ұлт, этнос өкілдері арасындағы өзара қатынастың дәстүрлі нормалары, оларда басқа ұлтқа деген сыйластық, достық, бауырмалдылық идеялары көрсетілген;
- 3) әлеуметтік бағдарланған... ұлтаралық қатынас жағдайындағы тұлғаның мінез-құлықтық сипаттамасы және сол талаптарға сәйкес мінез-құлықтың сипаты, стилі, деңгейлері [4].

Е.И. Чирикова ұлтаралық қатынас мәдениеті бұл «қоғамдық субъектілердің өзара қатынасын ұйымдастырудың ерекше әдісі...», «даму нәтижесі және ұлтаралық қатынастарды жетілдіру құралдары» десе З.Т. Гасанов ұлтаралық қатынасты «әр түрлі ұлттық қауымдастықтарға жататын, тәжірибесін, рухани құндылықтарды, ойдарды,

іс-шараларды ұйымдастырып, ұлтаралық қатынас мәдениетінің дамуына оқу бағдарымен ықпал етгі тиіс.

Копланьылган әдебиеттер тізімі

1. Межэтническое согласие как основа развития Казахстана в трудах А. Назарбаева. Ахметбаева А.У. соискатель ИФИП МОН РК. Алматы. 2007.
2. Дмитриев Г.Д. Многокультурное образование - М.: Народное образование, 2008 с.
3. Серова И.И. Культура межнационального общения. Мн.: Университетское, 1986. 39 с.
4. Гасанова З.Т. Воспитание культуры межнационального общения: методология, теория и практика. – Махачкала, 1998. - 338 с.
5. Сарсенбаев Т.С. Ұлтаралық қарым-қатынастар саясаты мен мәдениеті. А.: 2000 36.

Р.Б. Сейсебаева

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ПОЛИТОЛОГИИ

Устойчивые системы современных научных знаний, интеграция Республики Казахстан в мировое образовательное пространство требуют от профессорско-педагогического состава расширения и углубления квалификации за счет применения технологий обучения, умения создавать инновационных работников и реагировать на требования работодателей и реальный рынок труда.

Изменение технологии обучения должно быть направлено на пересмотр традиционной экономики. Важнейшим преподавателя от простой трансляции знаний и информации к организации самостоятельной учебной, научно-исследовательской и практической деятельности студентов. Реализация такой идеи направлена на личностно ориентированное обучение, но и преподавателей.

лько обучающихся, но и преподавателей. Деятельность преподавателя должна быть направлена, прежде всего, на создание «индивидуальной образовательной среды для сознательного выбора студентом образовательной программы успешно находит свою «форму обучения». Такая образовательная программа успешно находила свою «форму обучения» в КазНУ имени аль-Фараби с 2012 года.

Учебные планы построены таким образом, что студент в рамках одной образовательной программы может формировать индивидуальную траекторию обучения, исходя из собственных способностей и интересов.

Следует отметить и возросшие требования к преподавателю вуза. Практически в каждом вузе Казахстана есть преподаватели, которые не знают хотя бы один иностранный язык. Однако, преподаватель сегодня должен не только способствовать формированию знаний, но и должен уметь применять эти знания в практической деятельности. Поэтому преподавателю необходимо постоянно совершенствоваться, повышать свой уровень квалификации. Для этого необходимо использовать различные формы и методы обучения, внедрять инновационные технологии в учебный процесс, сочетать различные подходы к обучению, осуществлять педагогическую деятельность на высоком профессиональном уровне. Преподавателю необходимо быть активным, творческим, решать творческие задачи, применять современные коммуникативные технологии. Традиционному преподавателю, доля которых в вузах Казахстана остается достаточно высокой, необходимо принять и адаптироваться к интeрнeт-технологиям и дифференциации образовательных программ, к созданию новых образовательных курсов, многоуровневому образованию и новым образовательным стандартам, к использованию современных образовательных технологий в области обучения и воспитания. Необходимость модернизации преподавательских кадров в целях обеспечения их новыми знаниями и технологиями является актуальной задачей для Казахстана.

сәсімдерді бөлісудің діни көзқарастарды ұстанатын белгілі өзара байланыстар мен өзара «жатынастар» - леп тұжырымдайды.

Педагогикалық зерттеулеріе ұлтаралық қатынас мәдениеті «аламның ішкі» формаларымен және сырттай көрінісін моральдық-этикалық өзара әрекеттесу, формаларының тұтастығы ретінде, тарихи-мәдени және әлеуметтік әсер етумен, интернационалды-ұлттық тәрбие үйлесімділігімен негізделген, жеке және қоғамды өмірін барлық салаларында әр түрлі ұлт өкілдерінің рухани және ұлттық құндылықтарына баулаумен күресіп келе жатқан феномен» деп көрсетілді.

Жоғарыда айтылған пікірлерді ескере отырып, ұлтаралық қатынас мәдениетінің философиялық аспектіде біз ұлттық құндылықтар мен дострулерді қауыпастыру мен байланыстыруға, бүкіл қоғамның материалдық және рухани байлығын дамытуға және әрбір адамның ұлтаралық өзара қатынастың дамуы, Ұлтаралық қатынас мәдениеті ер түрлі пікірлерді, этностардың өзара қатынасын сипаттайды, яғни ол қатынас мәдениетінің ұлттарда болуы теңдік қарастырылған жөн деп ойлаймыз.

Осылайша, ұлтаралық қатынас мәдениеті мен материалдық мәдениет езара әрекеттеседі, материалдық өзгеретін іс-әрекет үрдісіне адамды да, оның басқа адамдармен қатынасын да өзгертпеді. Ұлтаралық қатынас мәдениетінің құрылымының зерттелуіне талдау жасау барысында ғалымдар әр түрлі компоненттерге бөлетіндігін көруге болады.

Отандық ғалым Р.Г. Абуллагипова ұттаралық қатынас мәдениетінің төмендеуіне күйышымдық компоненттерге бөледі:

- пролетарлық (социалистік интернационализмнің оқыту принциптері және т.б.);
- сендіру (мысалы, интернационализм идеяларының дұрыстығы мен өміршеңдігі);
- биліктер, іс-әрекет (мысалы, интернационализм идеяларын тәжірибеде сендіру) деп топтастырады.

4) -мотивациялық және іс-ерекеттік. Ұлтаралық қатынас мәдениеті құрылымында көптеген ғалымдар интеллектуалды компонентті бөледі, ол білім, көзқарас, сенімді сипаттайды. Білімнің негізінде сенімдер қалыптасады, олар адамның мінез-құлқына тәрбиелейді, көзқарастар мен сенімдері әсерінен тулғанын мотивацияны пайда болады[5].

«Ұлтаралық қатынас мәдениеті» ұғымның құрылымдық сипаттамасы оның құрайтын компоненттері саны көп және әр түрлі болуы мүмкін. Ұлтаралық қатынас мәдениетінің мәні белгілі бір ұлт жинаған және ұрпақтан ұрпаққа берілген құндылықтар мен дәстүрлерді дамытулы және сақтауды қамтамсыз ете отырып, ол әр түрлі ұлт адамдары арасында дұрыс қатынас орнатуға әсер етеді және тұлғаның шығармашыл, жеке тұлға тұлға үлгіні жағдай тудызуымен анықталады.

рухани дамуы үшін жағдай туғызуымен анықталады.

Ұлтаралық қатынас мәдениетінің қалыптастыру үшін қоғамда мерейі үстем болып тұрған мәдениет пен идеологияны, басқаша айтқанда саяси құндылық түсініктері мен бағдарларының, мінез-құлық дағдылары мен идеялар және көзқарастар жиынтығының орнығып қалған үлгілерінің маңызы зор. Кез-келген қоғамдағы, әсіресе көп этностық мемлекеттегі идеологияның қызметі алуан түрлі: ол қоғамда, соның ішінде халықаралық қатынастарда не біріктіруші, тұрақтандырушы, не болмаса тұрақсыздандырушы рөл атқарады. Ұлтаралық қатынастар мәдениеті негізінен сүйсіспеншіліктен тұруы керек. Занды және аламертілік нормаларды сақтап отыру - жеке адамдар арасындағы ұлттық және мәдениеттің міндетті шарты болып табылады.

Әр түрлі мемлекетте тұратын адамдардың қатынасы, олар оң түрде дамып, қатынас мәдениетінің міндетін шешу үшін болып табылады.

Қорытындылай келе, ұттаралық қатынас мәдениеті деп прогресстің кезеңінде қорытындыларды көрсетіп, ұттаралық қатынастың дамуына бағытталған қандылықтар мен дәстүрлерді түсіну мен байланысу және жалпы қоғамның, әрбір адамның материалдық және рухани байлығын жоғарылату үшін жағдайлар құруға бағытталған ұттаралық және этносаралық өзара қатынасты дамыту мен ұйымдастыруға бағытталған бағдарламалар жасап, жастарға тәлем-тәрбие беріп отыруымыз қажет. Ол үшін тәрбиелік